

Synodedictaat

Tijdens de Synode van Dordrecht van 1618–1619 kwamen ongeveer honderd professoren, doctoren, predikanten en ouderlingen als afgevaardigden van verschillende staten en kerken uit binnen- en buitenland bijeen.

We kennen allemaal de afbeelding waarop de verschillende delegaties, evenals het moderamen van de synode en de politieke gecommiteerden van de Staten-Generaal, in de zaal van de Kloveniersdoelen zijn te zien. Alle synodeleden beschikten over een schrijfboek, een inktpot en een ganzenveer om zelf notities te kunnen maken van alle deliberaties die er in de vergadering te berde werden gebracht.

Niet zo bekend is dat de meeste synodegangers beschikten over een secretaris of amanuensis, die hand-en-spandiensten verrichtte voor het dagelijkse vergaderwerk. Meestal waren dit scholieren of studenten die snel en duidelijk konden schrijven en bovendien over een goede dosis kennis van het Latijn beschikten.

We moeten ons realiseren dat er in die tijd nu eenmaal geen digitale apparatuur was waarmee je in een punt des tijds een cc'tje of een pdf'je kon rondmailen. Als er weer zo'n exorbitant lang exposé van de remonstranten was binnengekomen, dat alle gedelegeerden moesten doorakkeren, moest de scriba eerst voor de nodige duplicaten zorgen.

De eenvoudigste manier was om van de synodezittingen zelf dicteersessies te maken, waarbij de ijverige godgeleerden urenlang de door de scriba's voorgelezen teksten neerpenden, die warempel geen kattedelletjes waren.

Toch was de angst voor verkrampde vingers niet de reden waarom de synodeleden boos werden toen de preses, Johannes Bogerman, zijn conceptartikelen tegen de remonstranten wilde dicteren. De autoritaire buitenlanders en democratische binnenlanders waren bang dat de gomaristische theoloog en passant even wat supralapsaristische subtiliteiten aan de gereformeerde goegemeente wilde opleggen. Er kwam een brede commissie die drie weken later en vier versies verder het geautoriseerde eindresultaat door een legertje kopiisten liet vermenigvuldigen.

Maar als je na vierhonderd jaar kijkt hoe de Dordtse Leerregels voor velen als sjibbolet fungeren, valt te vrezen dat ze het meest controversiële dictaat uit de Nederlandse kerkgeschiedenis zijn geworden.